

Motion till riksdagen 2024/25:2636

av **Märta Stenevi m.fl. (MP)**

En modern syn på gravida

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det i sjukpenningregelverket ska förtydligas att en gravid inte ska anses vara frisk om en icke-gravid hade ansetts vara sjuk med motsvarande symtom och arbete, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att taket vid beräkning av den sjukpenninggrundande inkomsten i graviditetspenningen ska höjas till samma nivå som inom sjukpenningen, 10 prisbasbelopp, och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att graviditetspenning ska kunna utgå till och med dagen före faktisk förlossning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en icke behovsprövad graviditetspenning ska kunna nyttjas de sista 21 kalenderdagarna innan beräknad förlossning och fram till och med dagen före den faktiska förlossningen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra övriga förslag i slutbetänkandet från SOU 2023:23 och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avvisa förslaget om att finansiera en förstärkning av graviditetspenningen genom att slopa flerbarnstillägget för andra barnet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Under lång tid har synen på gravida i socialförsäkringen baserats på en syn på graviditet som formulerades på 1940-talet. Detta har inneburit att tillstånd som hos icke-gravida betraktas som sjukdom, har setts som friskt hos gravida. Synen har gradvis förändrats, men det är hög tid för en modernisering av regelverket kring ersättning för bortfall av inkomst under graviditeten. Den rödgröna regeringen tillsatte hösten 2021 en utredning

för just detta, som lämnade sitt slutbetänkande till regeringen och statsrådet Anna Tenje i juni 2023, SOU 2023:23, Ett modernare socialförsäkringsskydd för gravida. Det är en gedigen utredning som fått starkt stöd hos en stor majoritet av remissinstanserna, men över ett år senare har regeringen inte lyckats lägga fram någon proposition för regeringen.

Vi vill därför att riksdagen nu uppmanar regeringen att skyndsamt gå vidare med utredningens förslag, så att graviditas situation förbättras och blir mer jämlik, och jämställd. På två punkter skiljer sig vår syn på förslagen från utredningens:

Vi uppmanar riksdagen att avvisa förslaget om att finansiera förändringarna med ett slopande av flerbarnstillägget för andra barnet. Det är helt riktigt att det är en mycket liten andel av den disponibla inkomsten när man tittar på medianutbetalningen – men för de familjer som har det allra tuffast ekonomiskt skulle det vara ett dråpslag.

Vidare delar vi Svenska Barnmorskeförbundets syn på att en graviditet anses fullgången i v 37+0. Det är därför rimligt att den icke-behovsprövade graviditetspenningen ska kunna tas ut från 21 dagar innan beräknad förlossning. På så sätt blir graviditetspenningen mer likställd för alla. De som föder tidigare än på beräknat datum har då möjlighet att utnyttja graviditetspenningen för att vila inför förlossning, och de som föder senare kommer inte behöva använda en stor del av sina föräldradagar innan barnet ens är fött.

Motivering till förslagen punktvis:

1. En gravid kvinna är inte per definition sjuk, men en stor del av de åkommor som följer av graviditet är sådana att de hade betraktats som sjukdom hos en icke-gravid. Samma bedömning av arbetsförmåga bör gälla för gravida som för icke-gravida och därför är det en mycket viktig förändring i lagstiftningen som utredaren föreslår.
2. Inkomstbortfall på grund av sjukdom har idag en högre ersättning än inkomstbortfall till följd av graviditetsrelaterade tillstånd. Det är naturligtvis en mycket märklig diskriminering av den gravida, och ersättningsnivån för graviditetspenningen måste likställas med sjukpenningen.
3. Idag kan graviditetspenning bara tas ut fram till den elfte dagen innan beräknad förlossning. Därefter kan föräldrapenning tas ut. Det här innebär att kvinnor som har behov av att vara lediga inför förlossning måste använda ersättning som är tänkta för tid tillsammans med barnet – innan barnet är fött. För en gravid som går två veckor över tiden kan det alltså innebära att man redan innan förlossning har använt närmare en månad av föräldraförsäkringen. Det är en situation som aldrig kan drabba den förälder som inte föder barnet, och innebär en nackdel för den gravida.
4. Utredningen föreslår att det införs en icke-behovsprövad graviditetspenning som ska kunna tas ut inför förlossning. Vi menar att denna ska kunna tas ut från och med 21 dagar innan beräknad förlossning, detta eftersom vi anser att det måste vara möjligt också för den som föder inom en fullgången graviditet men innan beräknat datum att ta ut den icke-behovsprövade graviditetspenningen.
5. Vi står med två undantag bakom utredningens förslag. Bland annat föreslår utredningen ett viktigt kunskapsstärkande arbete och vidare utredningar.
6. Vi avvisar dock förslaget om att finansiera den moderna graviditetspenningen genom att slopa flerbarnstillägget för andra barnet. En reform som syftar till att stärka kvinnors rättigheter och ekonomi kan inte finansieras genom att samtidigt ta

bort ett oerhört viktigt stöd för utsatta grupper där just kvinnor är över-representerade.

Det är hög tid att se på den gravida och det ofödda barnet med all den kunskap vi har idag, och därmed genomföra förändringarna för att modernisera graviditetsförsäkringen.

Märta Stenevi (MP)

Linus Lakso (MP)

Leila Ali Elmi (MP)

Jacob Risberg (MP)

Ulrika Westerlund (MP)

Emma Berginger (MP)

Mats Berglund (MP)

Janine Alm Ericson (MP)